

Na zkušenou s Leonardem

Jaromír Coufalík

Progresivní české odborné školy, podniky, úřady práce a další organizace již několik let využívají možností, které jim nabízí účast v evropském programu na podporu inovací odborného vzdělávání Leonardo da Vinci. Podobně jako jiné evropské programy podporuje i tento program uskutečňování kvalitních konkrétních projektů. Jedním z typů projektů programu Leonardo da Vinci jsou projekty mobility. Souhrnně se tak označují projekty stáží a projekty výměn. V rámci projektů stáží absolvují mladí lidé z České republiky (studenti, pracovníci podniků nebo také uchazeči o zaměstnání) vzdělávací odbornou praxi ve svém oboru v podnicích různých členských zemí EU. Délka stáží bývá od několika týdnů do několika měsíců (maximálně rok). Projekty výměn jsou pak zaměřeny na získávání a výměnu zkušeností, dovedností a informací o způsobech, metodách a postupech odborného vzdělávání v zahraničí. Účastní se jich většinou učitelé odborných předmětů, lektori a personalisté. (Informace o programu jsou běžně dostupné na stránce Národní agentury programu, která pracuje v Národním vzdělávacím fondu, s adresou www.nvf.cz/leonardo.)

Projekty mobility programu Leonardo da Vinci přinášejí jejich účastníkům i organizátorům několik zřejmých výhod. Umožňují totiž, aby získávali nové vědomosti a dovednosti ze svého oboru, aby si výrazně zlepšili cizojazyčné dovednosti přímo v cizojazyčném prostředí a aby si rozšířili svůj obecný rozhled. Přiváží si ze stáže také certifikát vydaný zahraniční organizací, který je pak pro ně mimořádně účinným dokumentem při hledání zaměstnání. Organizátoři stáží (tj. předkladatelé projektů) bezprostředně poznávají systémy odborného vzdělávání v zemích EU, zlepšují své schopnosti nadnárodní spolupráce a rozvíjejí si dovednost připravovat a uskutečňovat nadnárodní projekty, která pro ně bude zejména po začlenění České republiky do EU mimořádnou předností a značnou konkurenční výhodou.

Proto je o „leonardovské“ projekty mobility značný zájem. Schválené a uskutečněné projekty mobility se dnes již mohou počítat na stovky a počty jejich účastníků již překročily tři tisícovky. Oba tyto ukazatele se každým rokem zvyšují. Bez nadsázky lze říci, že účastníci těchto projektů představují první rozsáhlejší skupinu osob z České republiky, která získává přímé pracovní zkušenosti v zemích EU a může je pak uplatňovat u nás. Je to patrné i z následujících několika konkrétních příkladů.

Střední odborná škola řemesel a podnikání a Střední odborné učiliště ve Frýdku-Místku uskutečnila projekt stáže pro 8 žákyň 3. ročníku oděvních oborů v Itálii. Na stáži ve Florencii vykonávaly tyto žákyně po dobu pěti týdnů běžné pracovní činnosti v oděvním návrhářství, při konstrukci střihů, střihání a přípravě oděvů, ručním a strojovým šitím, šitím na zakázku, přešívání a úpravách oděvů, tvorbě dárkového a módního zboží a při dokončovacích pracích. Byly začleněny do organizace dílny, komunikovaly se zaměstnavatelem i zaměstnanci, používaly technické vybavení, materiály a jednaly se s zákazníky. Dorozumívacím jazykem byla italština. Proto žákyně před stáží absolvovaly osmdesátihodinový přípravný kurz italštiny a pak týdenní jazykovou průpravu v Itálii.

Jedna ze žákyň do zprávy o stáži napsala: „Pracovala jsem ve firmě, kde se šijí na zakázku svatební šaty a společenské oděvy. Firma se jmenuje Atelier Lina di

Rossiello Maria a nachází se v centru Florencie. Je to menší podnik, ve kterém jsme pracovaly dvě. Pracovní doba byla od 9 do 13 a po odpolední pauze začínala odpolední směna od 16 a trvala do 18.30. První týden jsem stehovala a připravovala oděvy na zkoušku, zbývající týdny jsem už začala šít a pracovat na strojích. Pracovní vztahy byly velice dobré. Byli se mnou velice trpěliví. Poznala jsem, jak se šijí svatební šaty a jiné oděvní doplňky na zakázku. Také mě naučili mnoho triků, jak zjednodušit postup šití. Pro mě bylo zajímavé poznat vztahy mezi pracovníkem a zaměstnancem. Za práci v Itálii jsem dostala certifikát. Zpracovávali jsme zajímavé materiály, se kterými jsem se u nás nesešla. Dorozumívali jsme se italsky, jiný jazyk neznali.“ Jak je u leonardovských projektů mobilit obvyklé, tuto zprávu musela stážistka napsat jak česky, tak i v cizím jazyce, v tomto případě tedy italsky.

Střední odborná škola a střední odborné učiliště v Krnově uskutečnilo projekt stáže deseti učňů z oboru autoopravárenství do Německa. Krnovští učni absolvovali třítýdenní stáž v německém městě Karben. Pracovali tam v několika autoservisech. Byli zařazeni do velmi moderně vybavených servisů, kde měli možnost se seznámit s nejnovějším a nejmodernějším diagnostickým zařízením, pracovat s ním a rozšířit si tak své odborné dovednosti. Pracovali společně s německými učni měli tak výbornou příležitost si zdokonalovat jazykové znalosti. Bylo jim též umožněno navštívit dvě vzdělávací zařízení pro vzdělávání učňů, v nichž poznali německý systém odborného vzdělávání. Ve volném čase o víkendech měli možnost navštívit místní pamětihodnosti. Za svou třítýdenní práci je vedoucí autoservisů dobře hodnotili a vydali jim certifikát o absolvování stáže. Největší potíže dělaly učňům slabší jazykové znalosti. Po skončení stáže a návratu do školy seznámili své spolužáky z nižších ročníků se svými poznatky a zážitky. Apelovali i na to, aby se více zajímali o výuku cizího jazyka. Jeden z učňů o své zahraniční stáži napsal: „Během této stáže jsme dostali nové vědomosti o lepších autech. Na této praxi jsme našli některé nové prostředky a modernější technologii než jsou u nás. Velmi se nám líbila jejich rychlá a kvalitní práce. Tato stáž se mi velice líbila.“

Podobných příkladů by byla celá řada, a to z různých oborů, například ze strojírenství, lesnictví, sociálních služeb, obchodu, zemědělství, informatiky a také z různých řemeslných oborů (např. zedníci, pokrývači, instalatéři). Byly by nejen o stážích středoškoláků, ale také studentů vyšších odborných škol a vysokých škol nebo mladých pracovníků podniků. Přesto však stojí za zmínku ještě aspoň projekt stáže, který uskutečnila Soukromá škola cestovního ruchu v Rožnově pod Radhoštěm. Projekt si totiž stanovil cíl zvýšit šance na získání zaměstnání mladým nezaměstnaným absolventům škol. Škola projekt připravila ve spolupráci s úřady práce ve Vsetíně, Olomouci a Bruntálu, které doporučily skupiny mladých nezaměstnaných absolventů různých středních škol a oborů.

Škola ve spolupráci s britskou partnerskou organizací Totnes European School připravila pro osm mladých lidí zhruba tříměsíční stáž ve Velké Británii. Před stáží účastníci absolvovali ve spolupráci se školou rekvalifikační kurz zaměřený na základy odborných vědomostí a dovedností z cestovního ruchu a hotelnictví. Po příjezdu do Velké Británie nejprve prošli pětidenní jazykovou a kulturní přípravou. Pak byli rozděleni do několika hotelů vyšších kategorií (např. Novotel v Plymouthu, Royal Castle v Dartmouthu nebo Imperial v Torquay). Stážisté v hotelech pracovali pod vedením vedoucího střediska a postupně pak již vykonávali odborné činnosti

samostatně. Zprávy účastníků opět oceňují možnost zlepšit si odborné a cizojazyčné dovednosti. V době, kdy po uskutečnění stáže škola pracovala na závěrečné zprávě, již několik stážistů našlo zaměstnání.

Protože mobilita se při vzdělávání i při zaměstnání považuje v zemích EU za prospěšnou, podporuje se, a to jak finančně, tak i nefinančně. Například z programu Leonardo da Vinci se na podporu projektů mobilit poskytují příspěvky, které zpravidla hradí asi tři čtvrtiny celkových nákladů na projekt. Zbytek je hrazen z prostředků organizace, která projekt předkládá, popř. dalších zdrojů. Sami účastníci stáže se na financování projektu podílejí jen zcela výjimečně a pokud ano, tak jen zcela symbolickými částkami. I o finanční podpoře projektů můžeme uvést konkrétní údaje. Na podporu projektu frýdecko-místecké školy přispěl částkou 7 900 EUR, projekt krnovské školy podpořil částkou 5 494 EUR a projekt rožnovské školy, v němž byla ovšem stáž mnohem delší, pak dokonce částkou 18 244 EUR. Celková částka příspěvků na podporu projektů mobilit programu Leonardo da Vinci činila loni víc než 1 milion EUR.

K nefinančním podporám rozvoje mobilit patří například EUROPASS jako dokument používaný v zemích EU pro evidenci a prokazování různě dlouhých období vzdělávání v různých zemích. Protože tento dokument se v České republice jako nečlenské zemi EU ještě nemůže používat, zavedla Národní agentura programu udělování certifikátu programu Leonardo da Vinci. Ten je nyní již udělován všem účastníkům projektů mobilit v rámci tohoto programu a účastníci projektů mobilit jej získávají vedle certifikátu zahraničního.

Vedle přínosů projektů mobilit existují ovšem i případy negativních zkušeností. Týkají se například značného papírování při přípravě a vyúčtování projektu. Někdy se zahraniční partnerská organizace projeví jako ne zcela spolehlivá nebo poněkud drahá, což se někdy stává v případech, kdy česká organizace nemá svou partnerskou organizaci ověřenou z dřívějších styků. Dochází také k opožděným platbám příspěvků na projekty. Ani takové problémy však nemohou změnit pozitivní přínosy projektů. Nejlepším oceněním pro všechny, kdo se na uskutečňování projektů mobilit podílejí, je konstatování, které slýchávají od předkladatelů projektů. Ti totiž říkají, že ze stáží se vracejí jiní lidé, než na ně odjízděli.

V letošním roce a také v dalších letech se počty účastníků v projektech mobilit dále zvýší a účinnost programu Leonardo da Vinci se tak u nás opět prohloubí. Na účast co nejširšího okruhu organizací v evropských programech je totiž už nejvyšší čas.

Cílové země projektů mobilit programu Leonardo da Vinci (%)

Cílová země	% z celkového počtu projektů mobilit
Německo	45
Velká Británie	11
Nizozemí	8
Itálie	8
Rakousko	8
Francie	4
Ostatní země EU	16

